

УДК 368.151

[https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-8\(14\)-81-92](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-8(14)-81-92)

Корба Валерій Юрійович аспірант кафедри менеджменту, фінансів, банківської справи та страхування, Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, вул. Героїв Майдану, 8, м. Хмельницький, 29000, тел.: (098) 252-48-96

Крушинська Алла Вікторівна кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту, фінансів, банківської справи та страхування, Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, вул. Героїв Майдану, 8, м. Хмельницький, 29000, тел.: (067) 35-171-55, <https://orcid.org/0000-0002-0523-3423>

ФАКТОРИ РИЗИКУ ПРИ ВИЗНАЧЕННІ СТРАХОВИХ ПРЕМІЙ ІПОТЕЧНОГО СТРАХУВАННЯ

Анотація. Військова агресія знищила та пошкодила сотні тисяч житлових об'єктів, а середня забезпеченість житлом в Україні була недостатньою ще в довоєнний період. Водночас, з урахуванням катастрофічних втрат житлового фонду в результаті військових дій, незадоволеного попиту та старіння існуючого житлового фонду, необхідно збільшити обсяги введення житла. Виявлено, що для швидкої відбудови України особливу актуальність набуває розвиток механізмів іпотечного житлового кредитування з урахуванням факторів ризику при визначенні страхової премії: інформація про позичальника, інформація про кредит, відсоткова ставка, тип кредиту, відношення суми кредиту до вартості придбаної нерухомості, наявність гарантій, наявність страхування кредитного ризику, спосіб внесення платежів за іпотечним кредитом, частоту та величину прострочених чи неповернених платежів, опис нерухомості, місце розташування, тип нерухомості, інформація про відхилення від стандартного погашення, статус платежу, інформація про дефолти за кредитами, причини несплати та інші. Впровадження іпотечного страхування дозволить передати частину кредитного ризику страховику і, як наслідок, видати кредит на більшу суму (з більшим LTV). Обґрунтовано запровадження іпотечного страхування з урахуванням інтересів всіх учасників системи «кредитор – позичальник – страховик». Для вирішення проблеми низького попиту на іпотечне страхування може бути запропонована система спільної діяльності приватних страховиків та держави, в основі якої лежить модель Федеральної житлової

адміністрації США, завдяки чому іпотечне страхування стане невід'ємною частиною розвиненого ринку іпотечного кредитування і сприятиме підвищенню ефективності функціонування іпотечної системи в цілому.

Ключові слова: страхування, іпотечне страхування, страхування кредитів, кредитування іпотеки, кредитні ризики.

Korba Valerii Yurievich Postgraduate studies in the Department of Management, finance, banking and insurance, Leonid Yuzkov Khmelnytskyi University of Management and Law, Heroiv Maidan St., 8, Khmelnytskyi, 29000, tel.: (098) 252-48-96

Krushynska Alla Viktorivna PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Management, finance, banking and insurance, Leonid Yuzkov Khmelnytskyi University of Management and Law, Heroiv Maidan St., 8, Khmelnytskyi, 29000, tel.: (067) 35-171-55, <https://orcid.org/0000-0002-0523-3423>

RISK FACTORS IN DETERMINING MORTGAGE INSURANCE PREMIUMS

Abstract. The military aggression destroyed and damaged hundreds of thousands of residential buildings and the average supply of housing in Ukraine was insufficient even in the pre-war period. At the same time taking into account the catastrophic losses of the housing stock as a result of military operations, unsatisfied demand and the aging of the existing housing stock, it is necessary to increase the volume of housing introduction. It was found that for the rapid reconstruction of Ukraine the development of housing mortgage lending mechanisms, taking into account risk factors when determining the insurance premium, is particularly relevant: information about the borrower, information about the loan, interest rate, type of loan, the ratio of the loan amount to the value of the purchased real estate, availability of guarantees, availability credit risk insurance, the method of making mortgage loan payments, the frequency and amount of overdue or unpaid payments, property description, location, type of property, information on deviations from the standard repayment, payment status, information on loan defaults, reasons for non-payment, and others. The introduction of mortgage insurance will allow to transfer part of the credit risk to the insurer and, as a result, issue a loan for a larger amount (with a larger LTV). The introduction of mortgage insurance taking into account the interests of all participants in the "creditor-borrower-insurer" system is substantiated. To solve the problem of low demand for mortgage insurance, a system of joint activities of private insurers and the state, based on the model of the US

Federal Housing Administration, can be proposed, thanks to which mortgage insurance will become an integral part of the developed mortgage lending market and contribute to increasing the efficiency of the mortgage system in as a whole.

Keywords: insurance, mortgage insurance, credit insurance, mortgage lending, credit risks.

Постановка проблеми. Однією із найважливіших державних проблем України стане її післявоєнне відновлення та розбудова. Особливої актуальності набуває питання створення системи довгострокового житлового іпотечного кредитування, адже російська агресія залишила без даху над головою сотні тисяч українських сімей. Так, станом на кінець квітня 2023 року у 2,5 млн громадян України [1] житло зруйновано або пошкоджено, і це не враховуючи тимчасово окуповані території, де ми ще не можемо порахувати зруйноване житло, йдеться про сотні тисяч об'єктів загальною площею десятки мільйонів квадратних метрів. Звісно, для повної компенсації потрібні колосальні суми, так 22 березня Світовий банк повідомив, що на повоєнне відновлення України потрібно 411 млрд доларів, що у 2,6 раза перевищує очікуваний ВВП України у 2022 році [1]. Звісно, держава не зможе в швидкі терміни забезпечити компенсацію усім постраждалим, тому потрібно розробляти нові дієві інструменти вирішення житлового питання. Але й до повномасштабного вторгнення населення мало проблему з доступом до житлового фонду. Одним із зазначених інструментів, який здатний вирішити завдання забезпечення українців житлом є іпотека, що зарекомендувала себе в усьому світі як ефективний механізм житлової політики. Для цього багато країн створили системи страхування ризиків неповернення іпотечного кредиту, яка має стати стимулюючим чинником розвитку іпотеки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням розвитку ринку іпотечного кредитування присвячено праці провідних зарубіжних та вітчизняних економістів, серед останніх С. Арбузов, В. Базилевич, О. Гриценко, О. Євтух, М. Дем'яненко, В. Корнєєв, В. Кравченко, В. Лагутін, І. Лютий, А. Мороз, О. Онищенко, А. Пересада, Н. Погорельцева, В. Поляченко, В. Прокопенко, П. Саблук, В. Савич, М. Савлук. Окремо слід виділити Г. Ю. Марченко з дослідженнями специфічних рис страхування ризиків іпотечного кредитування в Україні. Незважаючи на численні напрацювання вчених щодо розвитку іпотечного кредитування, актуальними залишаються питання врахування факторів ризику при визначенні страхових премій іпотечного страхування, що дозволить у подальшому поглибити науково-прикладні аспекти розбудови такої системи, підвищити ефективність її роботи.

Мета статті – дослідження факторів ризику при визначенні страхових

премій іпотечного страхування, рівня доступності іпотечних кредитів та формування рекомендацій щодо удосконалення системи іпотечного страхування.

Виклад основного матеріалу. Оскільки основними споживачами іпотечного кредитування є сім'ї з невисокими доходами, молоді сім'ї, а також ті, для кого необхідність накопичення 30-40% початкового внеску є основним обмеженням при отриманні кредиту, що підвищує ризики неплатоспроможності позичальників та породжує необхідність їх страхування. Страхова премія сплачується одноразово у строки, встановлені договором страхування. При достроковій відмові страхувальника від договору страхування сплачена страховику страхова премія не підлягає поверненню. Зрозуміло, що страховим випадком за договором страхування відповідальності позичальника є факт пред'явлення кредитором вимоги до позичальника щодо погашення кредиту при недостатності у кредитора грошових коштів, отриманих від реалізації закладеного майна та розподілених у порядку, встановленому законодавством. Страхове відшкодування виплачується кредитору в межах страхової суми та відповідно до умов, зазначених у договорі між кредитором та страховою організацією, а страхове покриття включає непогашений залишок основного боргу, прострочені відсотки, витрати на юридичні послуги та неоплачену частину майнового страхування з моменту настання дефолту про завершення процедури звернення стягнення.

Розглянемо перелік важливих чинників ризику, які слід брати до уваги щодо розміру страхових премій іпотечного страхування.

Першим фактором є кредитна історія, а іпотечний страховик має оцінити її інформацію. Важливо отримати всю наявну інформацію для оцінки можливих втрат (кількість непогашених кредитів, фактична сума збитків за кредитами тощо). Без кредитних історій дуже важко встановити розумні та доречні ставки іпотечного страхування. Кредитна історія позичальника важлива для визначення ступеня його відповідальності при виконанні фінансових зобов'язань у минулому, наприклад оплаті комунальних послуг, споживчих кредитів, особистих позик, боргів за кредитною картою та інших зобов'язань. Основним завданням страхової компанії є визначення можливостей позичальника в минулому оплачувати свої фінансові зобов'язання і чи не буде надмірним фінансовим навантаженням для нього оплата нових іпотечних зобов'язань.

Для визначення розміру страхових премій, страховик має проаналізувати як здійснювалися платежі за кредитами, частоту та величину прострочених чи неповернених платежів. Тривалість здійснення стягнення може визначатися як моментом його продажу третій стороні або внаслідок

ухвалення судового рішення про стягнення на закладене майно, або внаслідок інших заходів. Прострочені кредити, за якими платежі відновилися, мають аналізуватись окремо, як особлива група поточних кредитів. З технічного погляду ці кредити вважаються поточними. У той самий час, досвід багатьох країн показує, що 25% поточних кредитів, за якими були простроченні платежі, страждають від повторних прострочок.

В ідеалі іпотечні страховики та іпотечні кредитори мали б звернутися до агентства кредитної інформації, щоб ознайомитися з позитивними чи негативними показниками кредитної історії позичальника, але в Україні подібні організації ще не набули популярності та потребують розвитку.

Зауважимо на необхідності розрахунку такого показника як LTV кредиту, який відображає співвідношення суми кредиту до оціночної вартості застави. Це дуже важливий фактор, оскільки, чим нижчий перший внесок позичальника або його власний капітал, тим вищий ризик неплатоспроможності позичальника, оскільки він має менше фінансових стимулів до виконання зобов'язань за іпотечним кредитом, особливо у разі падіння цін на нерухомість. Виходячи з цього ризику, іпотечні страховики зазвичай встановлюють різні ставки страхових премій за різними сегментами показників LTV.

Іншим важливим фактором є статус (робочий статус) позичальника, оскільки ризики працюючого на себе позичальника і найманого працівника різняться. Так, наприклад, у США самостійно працюючі особи, як правило, частіше не виконують своїх зобов'язань за іпотечними кредитами. Вітчизняна практика потребує додаткових досліджень за цим фактором ризику.

Аналізуючи «мету позики» як фактор ризику, слід визначити, що є причиною отримання іпотечного кредиту, наприклад зруйноване житло, накладення арешту, рефінансування відсоткової ставки та строку погашення, нестача коштів, кредитні зобов'язання бізнесу, покращення житлових умов чи їх відсутність тощо. Ставки премій іпотечного страхування будуть різні за кожною категорією. Зазвичай застосовуються найвищі ставки премій, коли власний капітал позичальника знижується разом з отриманням нової позики (вище згадуване співвідношення LTV). Безумовно, під час визначення ставки ефективної (достатньої) страхової премії страховик повинен знати тип іпотечного кредиту. Адже кредити з плаваючою відсотковою ставкою більш ризикові, ніж кредити з фіксованою, оскільки виплати позичальника за кредитом можуть значно зрости внаслідок серйозних змін рівня інфляції та (або) ставки відсотка.

Розмір кредиту також є фактором ризику, тому що кредитування на великі суми понад встановлений ліміт збільшує ймовірність неплатоспроможності позичальника. Очевидно, що менший кредит можна повернути за коротший термін та (або) з меншими разовими виплатами.

Умови кредитування, наприклад графік виплат, значна амортизація об'єкту нерухомості, тривалий термін кредитування (15-30 років) – все це впливає на ставку тарифу. Очевидно, чим менший термін кредиту, тим менші ризики щодо нього. Більш ризиковими є іпотечні кредити, які допускають негативну амортизацію (коли кредитний баланс у якийсь момент часу може збільшитися до суми, що перевищує початковий кредитний баланс) або коли кредитор має право вимагати виплату всієї суми кредиту відразу або вищих сум за погашення кредиту.

Цілком обґрунтовано, що страховик захоче дізнатися, яка документація зібрана, розглянута та проаналізована кредитором щодо позичальника та кредиту. Чим менше кредитної документації було зібрано та проаналізовано в процесі андеррайтингу, тим вищий ризик. Мова йде, насамперед, про кредитоспроможність позичальника (його поточний дохід, фінансові зобов'язання, активи, місце роботи й проживання, стан здоров'я, додаткові ризики пов'язані зі способом життя, хобі, спортом тощо) та визначення вартості нерухомості повинні бути належним чином проаналізовані та оформлені документально. Від того, наскільки опрацьовані й дотримані принципи андеррайтингу та оцінки ризиків, які використовуються іпотечним страховиком, залежить якість страхового портфеля і те, як він згодом працюватиме. При неспроможності чи відхиленні страховика від дотримання своїх же правил і принципів андеррайтингу, його страховий портфель перевищить ризики закладені в цінovій моделі.

Цікавим є факт, що істотну роль як фактор ризику відіграє «тип місця проживання» (приватна власність, друге житло (не місце поточного проживання) чи житлова нерухомість як форма інвестицій). Так, приватне житло найменш ризиковане, тому що позичальник живе у будинку, що перебуває у заставі і зробить усе можливе для його збереження. Використання як застави житла, в якому позичальник не проживає, означає підвищений ризик і тягне за собою необхідність збільшення розміру страхових премій та застосування більш жорстких вимог андеррайтингу.

В умовах війни українським страховикам необхідно враховувати географічне розташування об'єкта особливо уважно. Адже, якщо у мирний час є залежність цін на послуги іпотечного страхування від певних регіональних економічних факторів (депресивні або розвинуті території, СМТ чи велике місто тощо), то при воєнному стані ризики принципово відрізняються на прифронтових та відносно мирних територіях.

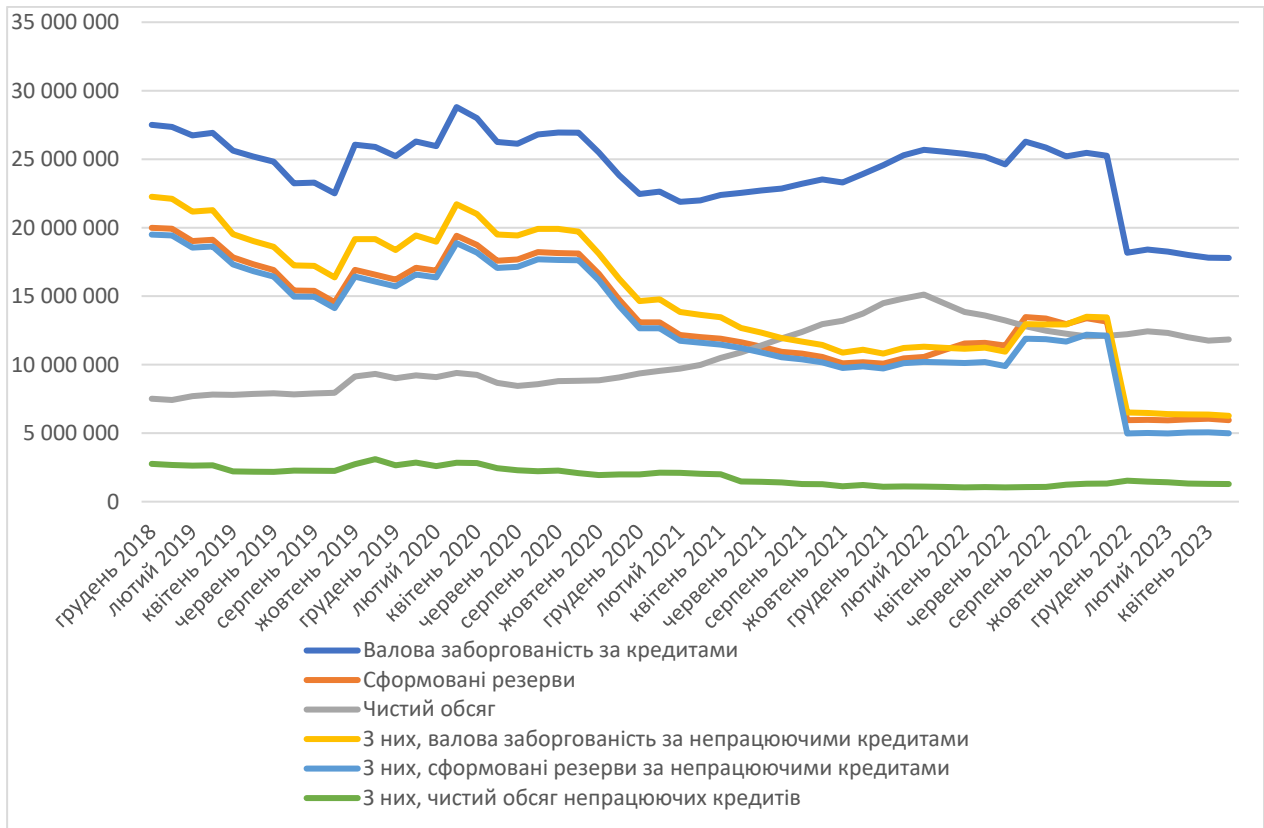

Рис. 1. Обсяг кредитів наданих фізичним особам на купівлю, будівництво та реконструкцію нерухомості під заставу
Примітка. Побудовано авторами за даними [2].

Як бачимо, банки у 2022 році порівняно з попереднім видали в 5,3 раза менше кредитів за кількістю договорів та в 4,3 раза менше в грошовому вимірі, загалом 1,96 млрд грн., 66 % кредитів були надані в січні-лютому до початку повномасштабної військової агресії РФ [2]. У березні-травні іпотечні кредити не надавалися взагалі, влітку видачі були поодинокими. Натомість з вересня завдяки державним програмам підтримки кредитування “Доступна іпотека” та “єОселя” іпотека розпочала поступово відновлюватися, в межах яких пропонуються знижені відсоткові ставки 7% та 3% річних відповідно. А вже у грудні 2022 року банки видали найвищий місячний показник від початку повномасштабної війни - 405 кредитів на пів мільярда гривень [2]. Підтвердження суттєвих диспропорцій у регіональному розрізі ми знаходимо і за даними рис.2., де на Київську область припадає близько половини від іпотечного кредитування усієї України, а відповідно на окупованих, прифронтових територіях і зонах активних бойових дій іпотечне кредитування практично відсутнє. Саме ці території потребуватимуть активного впровадження програм державної підтримки (в тому числі і кредитної), а отже й страхування кредитних ризиків.

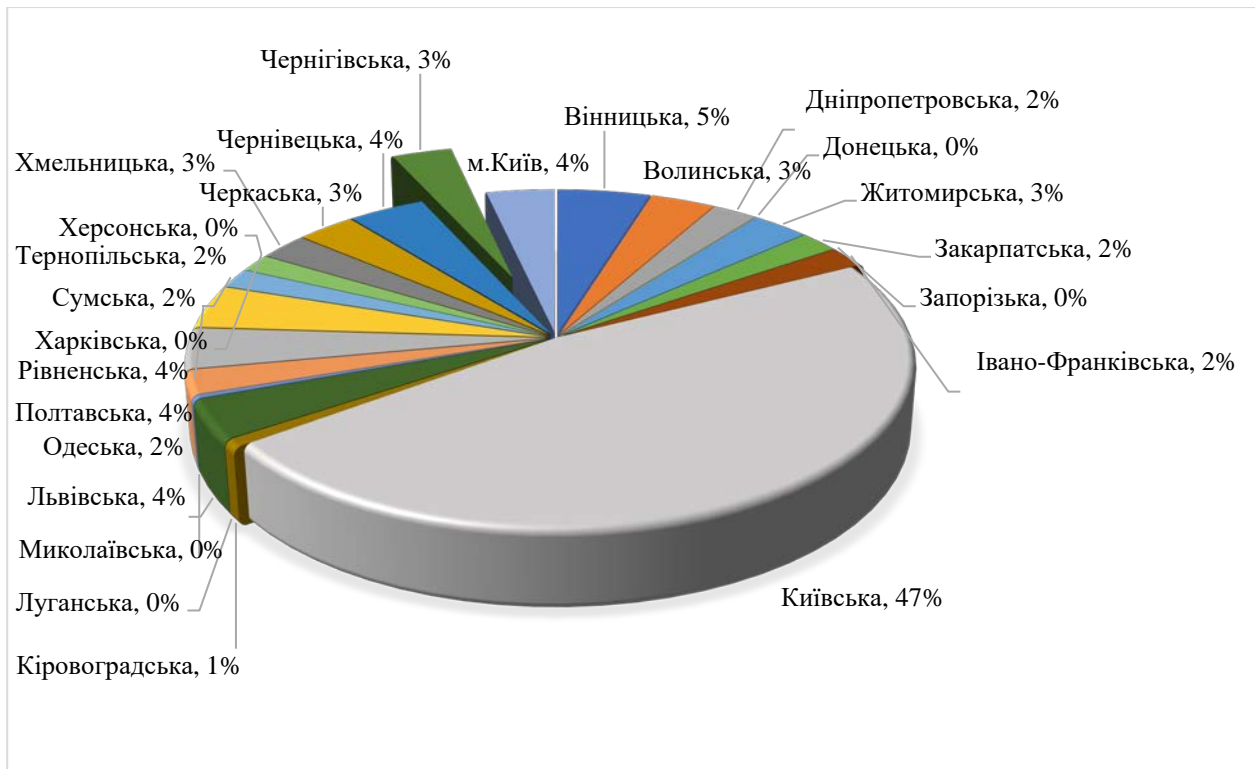

Рис. 2. Структура кредитів наданих фізичним особам на купівлю, будівництво та реконструкцію нерухомості під заставу у розрізі областей станом на травень 2023 року.

Примітка. Побудовано авторами за даними [2].

Однак перш ніж почати враховувати регіональні відмінності необхідно переконатися, що різниця в територіальних ризиках має довгостроковий характер, а учасники іпотечного страхування потребують регіональної диференціації цін. Звідси закономірно випливає, що процес оцінки вартості житлової нерухомості не менш важливий, ніж процес оцінки кредитоспроможності позичальника. Кредитор надає кредит на суму вказану при експертній оцінці, а не на суму, про яку домовилися продавець квартири із позичальником. Розуміємо, що в українських реаліях відхилення названих двох сум можуть мати суттєву різницю. При цьому, страховик має переконатися, що вартість іпотеки визначена незалежним професійним експертом, на якого не можуть впливати або контролювати ні позичальник, ні кредитор.

Важливим етапом оцінки, який інколи ігнорується є аналіз, власне, самого кредитора. Страховик має оцінювати практику роботи кредитної установи у сфері житлової іпотеки, спроможність надавати кредити та проводити андеррайтинг відповідно до чинних стандартів. Кредитори, що надають кредити вищої якості, отримують конкурентніші ставки премій

іпотечного страхування. Також страховик має розуміти, яким чином кредитна установа збирає виплати за кредитами, її досвід роботи з простроченою, сумнівною та безнадійною заборгованістю. Ця інформація може продемонструвати, що деякі кредитори більш успішні у питаннях зменшення сум відшкодування збитків.

Кредитори, затверджені іпотечним страховиком, спочатку одержують груповий поліс. У ньому визначаються умови страхового покриття, відповідно до яких іпотечний страховик надає кожному кредитору індивідуальне страхове свідоцтво. Щоб отримати груповий поліс, кредитор повинен відповідати всім фінансовим і виробничим критеріям, встановленим страховиком. Крім цього є ще додаткові компоненти визначення ставок премії іпотечного страхування: термін дії страхового поліса, очікуваний середній час страхового покриття, розміри необхідного капіталу для підтримки цього ризику, інвестиційного доходу, операційних витрат, необхідні забезпечення страхового поліса. Досить ґрунтовно ризику, які супроводжують іпотечне кредитування на мікрорівні описані колективом авторів під керівництвом О. І. Панченко з їх наступною класифікацією за суб'єктами кредитних відносин [3].

Вимоги до капіталу є важливими при підрахунку відшкодування страховика за власним капіталом. Очевидно, що чим вищі вимоги до капіталу, тим нижчим є відшкодування. Як уже зазначалося, іпотечний страховик повинен визначити необхідний обсяг операційних витрат (фіксований або змінений), наприклад, витрат на андерайтинг, управління збитками, інформаційні системи, бухгалтерський облік, підтримку свого бізнесу.

Також іпотечний страховик має оцінити географічне розподілення його страховки, концентрацію ризиків за конкретними іпотечними кредиторами. Чим вища географічна концентрація в окремо взятій області (місцева чи регіональна), тим вища ставка страхової премії. Це ж можна сказати і про високу залежність страхування у випадках із одним або декількома іпотечними кредиторами. Метою оцінки цих факторів ризику є визначення розумних та доречних ставок іпотечного страхування, які забезпечують належне довгострокове відшкодування. Це особливо важливо, тому що іпотечне страхування - тривале покриття з фіксованою страховою премією на весь термін дії кредиту за неясних перспектив вартості житла і здатності позичальника виконувати свої довгострокові зобов'язання. Зауважимо, що механізм іпотечного страхування містить як ризики, так і переваги для всіх суб'єктів іпотечного страхування як результат їх взаємодії. В тому числі для ринку нерухомості відбувається стимулювання як кредиторів, так і позичальників до реалізації іпотечної програми без підвищення ступеня ризику у фінансовій системі [4, с.37].

Розглянуті чинники ризику по-різному впливають величину страхових тарифів. Одні з них враховуються при розрахунку нетто-ставки, інші входять у навантаження, треті можуть брати участь у розрахунках лише з урахуванням регіональних особливостей. Проте всі вони тією чи іншою мірою враховуються страховиком. Українська модель має обов'язково враховувати такі фактори: LTV, розмір кредиту, тип та умови кредиту, андерайтинг асортименту кредитних продуктів та категорій потенційних позичальників. Для вирішення проблеми низького попиту на продукт може бути запропонована Р. Страйком і Д. Уайтлі система спільної діяльності приватних страховиків та держави, в основі якої лежить модель Федеральної житлової адміністрації США (ФЖА) [5, с.31] з деякими суттєвими змінами. Адже в Україні багато банків лише приступають до іпотечного житлового кредитування громадян, і така адаптація може принести суттєві результати. Зауважимо, що в США подібні програми розвиваються з 1934 року, а згодом набули поширення у ряді розвинутих країн світу (детальний аналіз зарубіжного досвіду провів А. Марченко [6, с. 47-48]).

Формування кредитного ризику за іпотечними кредитами в Україні визначається впливом кількох чинників:

- нормативно-правовими засадами іпотечного страхування в Україні;
- надбавкою до відсоткових ставок для компенсації втрат у разі неплатоспроможності позичальника;
- відсутність достатнього досвіду кредитування громадян на цілі придбання житла, на підставі якого банки могли б зробити статистично достовірну оцінку кредитних ризиків;
- страхове покриття та спосіб його застосування відомі як покриття "верхнього шару", коли страхові виплати обмежуються певним відсотком від збитків, завданих кредитором.

Вимоги кредитора до позичальника включають вартість юридичних та інших послуг під час стягнення заборгованості за кредитом, прострочені податкові платежі, страхові внески, розмір майна-об'єкту застави, штрафи, пені, відсотки, основний борг. Якщо виручена від продажу застави сума менша від грошових вимог кредитора, у останнього виникають відповідні збитки. Покриття "верхнього шару" в даний час є загальносвітовою нормою для іпотечних страхових компаній, що надають страхові послуги у разі неплатоспроможності позичальника, і коливається у різних країнах у діапазоні 15-50%.

Концепція створення системи іпотечного страхування передусім має бути націлена на формування умов забезпечення діяльності приватних іпотечних страхових компаній. Однак слід визнати, що приватні страховики, розуміючи, що доведеться брати на себе довгострокові та виняткові за своїм характером зобов'язання, найближчим часом навряд чи захочуть освоювати

ринок. Для цього потрібно створити відповідні умови: формувати статистичну базу щодо андерайтингу позичальника; збирати дані за іпотечними кредитами, що ляжуть в основу розрахунку страхових тарифів. Інформацію, необхідну визначення страхової премії страхуванні кредитного ризику потрібно структурувати. Якщо програма іпотечного страхування ретельно продумана, вона може виконувати внутрішні соціальні завдання, з одного боку, і функціонувати як фінансово надійний і стійкий страховий фонд – з іншого. Це важливо, оскільки, по-перше, необхідно гарантувати, що резервні фонди програми іпотечного страхування формуються за рахунок доходів від страхових внесків, які повністю відповідають ризикам, що покриваються та пройшли належним чином процедуру андерайтингу. Якщо прийнято рішення про субсидіювання будь-якого ризику і держава або місцева влада беруть на себе певний вид ризику, то слід фінансувати ці субсидії в повному обсязі в момент прийняття цього ризику.

Тимчасове або короткострокове надання позичальникам коштів для зменшення платежів за кредитами хоч і є менш бажаною формою допомоги порівняно з одноразовою субсидією, що виплачується в момент передачі нерухомості від продавця покупцю, може також використовуватися одночасно із системою іпотечного страхування в окремих випадках та за певних обставин.

Висновки. Отже, створення умов розвитку приватного страхування кредитних ризиків при іпотечному житловому кредитуванні має бути пріоритетним напрямом формування системи іпотечного страхування. На закінчення хотілося б відзначити, що страхування іпотечних ризиків — це лише один, але потенційно важливий елемент системи житлового фінансування, особливо якщо він втілений у життя в такий потрібний для нашої держави момент. Безумовно, іпотечне страхування як потужний фактор, здатне стимулювати зростання попиту, який, щоб не допустити інфляції цін на ринку нерухомості, має супроводжуватися адекватним зростання пропозиції. Впровадження іпотечного страхування дозволить передати частину кредитного ризику страховику і, як наслідок, видати кредит більшим LTV. Таким чином, з'являється можливість істотно розширити коло позичальників шляхом створення умов для надання кредитів сім'ям, які відповідають основним вимогам надання кредиту, але не мають необхідної суми початкового внеску. А також збільшити обсяг довгострокових іпотечних кредитів, сформувати сприятливі умови для розширення ринку шляхом підвищення доступності іпотечного кредитування.

Література:

1. У 2,5 мільйонів українців пошкоджено або зруйновано житло внаслідок російського вторгнення. URL: <https://suspilne.media/459105-u-25-miljoniv-ukrainciv-poskodzeno-abo-zrujnovano-zitlo-vnaslidok-rosijskogo-vtorgnenna-veresuk/>

2. Про іпотечне кредитування. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/stability/mortgage>

3. Панченко О. І., Белорус А. В., Мартиненко Д. О., Григоренко Г. А. Ризики іпотечного кредитування та їх страхування. Фінансові дослідження. 2019. № 1. URL: Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/find_2019_1_11

4. Олексин А. Г. Особливості взаємодії суб'єктів іпотечного страхування. Економіка. Фінанси. Право. 2015. № 1(1). С. 36-43.

5. Януль І. Іпотечне страхування в Україні. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка. 2010. Вип. 120. С. 30-32.

6. Марченко А. Зарубіжний досвід страхування кредитних ризиків при житловому іпотечному кредитуванні. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка. 2008. Вип. 105. С. 46-49.

References:

1. U 2,5 mil'yoniv ukrayintziv poshkodzheno abo zruynovano zhytlo vnaslidok rosiys'koho vtornnennya [2.5 million Ukrainians had their homes damaged or destroyed as a result of the Russian invasion]. URL: <https://suspilne.media/459105-u-25-miljoniv-ukrainciv-poskodzeno-abo-zruynovano-zitlo-vnaslidok-rosijskogo-vtorgnenna-veresuk/> [in Ukrainian]

2. Pro ipotechne kredyтування. Natsional'nyy bank Ukrayiny [About mortgage lending. National Bank of Ukraine]. URL: <https://bank.gov.ua/ua/stability/mortgage> [in Ukrainian].

3. Panchenko O. I., Belorus A. V., Martynenko D. O., Hryhorenko H. A. (2019) Ryzyky ipotechnoho kredyтування та yikh strakhuvannya [Risks of mortgage lending and their insurance. Finansovi doslidzhennya. № 1. URL: Rezhym dostupu: http://nbuv.gov.ua/UJRN/find_2019_1_11 [in Ukrainian].

4. Oleksyn A. H. (2015) Osoblyvosti vzayemodiyi sub'yektiv ipotechnoho strakhuvannya [Peculiarities of interaction between subjects of mortgage insurance. Economy]. Ekonomika. Finansy. Pravo. № 1(1). 36-43. [in Ukrainian].

5. Yanul' I. (2010). Ipotechne strakhuvannya v Ukrayini. Visnyk Kyivskoho natsional'noho universytetu imeni Tarasa Shevchenka [Current insurance in Ukraine. Bulletin of Taras Shevchenko Kyiv National University]. Ekonomika. Vyp. 120. 30-32. [in Ukrainian].

6. Marchenko A. (2008). Zarubizhnyy dosvid strakhuvannya kredytnykh ryzykiv pry zhytlovomu ipotechnomu kredyтуванні [Foreign experience of credit risk insurance in residential mortgage lending]. Visnyk Kyivskoho natsional'noho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Ekonomika. Vyp. 105. 46-49. [in Ukrainian].